

տեղեաց ընկալաց տարազները կը ներկայացնեն: Մեզի համար հետաքրքրական են երկու Տփղիսեցի հայ օրիոյներու պատկերներն՝ հանգիսական օրերու յատուկ տարազով:

Յօդուածիս մէջ հեղինակը կը ստորագրէ համառօտի՝ Պաթումի գեղեցիկ գիրքը, բնակիչները եւ քաղաքին արտաքին երեւոյթն, բնականապէս ամենհասարակ իրերն իրելու նոր եւ զարմանալի բան յատալ բերելով: Պաթումիէն կ'երթայ Տփղիս, որոյ գիրքը շատ նկարապէս կը գտնէ, թէեւ պաշարեալ լրիկ լեռներէ: Այնուհետեւ կը յիշատակէ պալատն եւ պալատեցոյ ընկալիչներն անցողակի, որոնց մէջն, իբրեւ, ի վեր կը բարձրանան եւրոպացիք եւ եւրոպացոց նմանող Հայերն: Ասորի իրերն վաճառական Տփղիսի մէջ առաջին դերը կը կատարեն, եւ նոյն իսկ մամուլն ըստ մասին իրենց ձեռքն է, Յօդուածիս շարունակութեան մէջ հեղինակն Նիւիան, Բաշեղաշէն, Նախիջեան եւ այլն քաղաքներէ անցնելու առթիւ անցողակի կը յիշէ հայազգի քանի մը պաշտօնատեսարց անունները, եւ ի մասնաւորի Պաթումիի հետադրատան հայ պաշտօնէին: Անշատաւանի հիւրասեր ասպնջականութիւնը կը ստորագրէ, որով կը վերջանայ յօդուածն:

ԳՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՅԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԺԱՂՈՎԱԾՈՒԹ

Հիշմին 1888 Նոյ. 1 աճրդի հանուեցան ի Միլան Նշանաւոր Խոտաբայի դրամագիտի մը դրամագիտական ժողովածոյն: Այս ժողովածոյնն ցուցակը նոյն տարին հրատարակեցաւ կանխաւ: Ասոր մէջ յէջն 35 (Թիւ 428) կը գտնենք քանի մը սովորական հայ դրամներ. այսինքն՝ երկու հատ 1 Լեւն Թ.ի արծաթի դրամ, դարձեալ նոյնին մէկ արծաթի եւ մէկ պղնձի դահկան. նոյնպէս հատ մը Հեթմոյ պղնձի դահկան, երկու հատ Հեթմուժ եւ Զապէլ դահկան արծաթի, եւ հատ մ'ալ Հեթմուժ եւ Բէյկիւսրէվ հայ-արաբական արծաթի դրամ: Նոյն ցուցակին մէջ կայ Արեւելեան պոլեպոլ ազգերու դրամներէն զատ՝ հատ մ'ալ Վրաց Բաբարատ Ի. Թաբաւորին արծաթի դրամը:

Հ. Գ.

¹ Catalogo della Collezione d'un distinto numismatico, Firenze, 1888. Հմտ. Հոգիւս Արեւոյ, 1889. էջ 264.

ԳՐԱՄ ԳՈՂԷ. ԶԻՄԻՍԵՐ

Իւկանդիոնի մերազգի կայսերաց չարքին մէջ կը տեսնենք մեծահռչակ անձնաւորութիւն մը — Յովհաննէս Զիմիսի (Jean Zimisès):

Յովհաննէս ծնած է 926 թն ի Հերասպոլիս քաղաքի Ծովիաց ախարհին: Երիտասարդ հասակին մէջ Բիւզանդիոնի Նիկիոյ Թոկատ կայսեր ծառայութեան մտած էր եւ կայսեր չմուշկները կը պահպանէր. ուստի է նաեւ իւր Զիմիսի մականունն: Այս միջոցին կայսեր կինն Թեոփանէ, Յովհաննէս վրայ ունեցած մոլեգրին սէրէն, սպաննեց զՆիկիոյի մէջ եւ առաւ զՅովհաննէս: Եկտ որոյ կայսերական գահը բարձրացաւ (969) Յովհաննէս Վրասթապետի ժամանակ մեծամեծ յաղթութիւններ գործեց Յովհաննէս արաւելով ընդդէմ Ռուսաց, Բուլղարաց եւ Արաբացոց. որով զօրացցոյ Բիւզանդիոն կայսրութիւնը: Յովհաննէս մահէն արտաճմիկ է. — իւր անհաւատարիմ սննեկապետն Վասիլ՝ Թունաւորեց զինք 976 թին: Զիմիսի կայսրն սեպհական դրամ եւս գրոյմէլ տուած է:

Այս արծաթեայ դրամէն հատ մը ձեռքս հասաւ, ֆրանքի մը մեծութեամբ, Բիւզի տասնոցի մը հաստութեամբ են երկու կրամ կշիւով: Առաջին երեսին կենդանին, շրջանակի մը մէջ Թագ ի գլուխ պատկերեալ կը տեսնուի Յովհաննէս անձնիքն (buste): Գլուխն երկու կողմէ, դարձեալ նոյն շրջանակին մէջ, կը կարգաւցուին իւր անունը կազմող չորս տառեր.

Ι—Α
ω—η (Ιωαν)

Շրջանակին չորս կողմը չորս փոքր խաչ կցուած է: Շրջանակէն դուրս, մեծ ծրարորդին մէջ կը կարգանք.

+ ΙΗΣΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΗΙΚΑ

այսինքն. 'Ιησους Χριστος νικη (Եփեսոս Բիւզանդիոնի): Իսկ ներհակերն այսպէս գրուած կայ.

ⲙⲁⲓⲁⲓⲁⲓ

+ ⲙⲁⲓⲁⲓⲁⲓ

ⲉⲬ. ⲕⲱ. ⲁⲩⲉⲟ

Ⲑⲣⲁⲧ' ⲉⲩⲛⲉⲃ

ⲃⲁⲩⲓⲕⲉⲩⲩⲩ

Ⲡⲱⲙⲁⲓⲱ'

ⲙⲁⲓⲁⲓⲁⲓ

այսինքն. 'Ιωαν(ν)ος ἐν Χριστῳ αὐτοκρατ(ωρ) ἐδσεβ(ης) βασιλεὺς Ῥωμαίων(ν). (Եփեսոս Բիւզանդիոնի): Բարեպաշտ Բարեպաշտ Զատնայ:

Խոսկիւսար:

Յ. Յ. ՊԱՄԻՍԵՐ